

KLÍMAVÁLTOZÁS ÉS TURIZMUS: HATÁSOK ÉS VÁLASZLÉPÉSEK A MÁTRA-BÜKK TURISZTIKAI TÉRSÉGBEN

Domjánné Nyizsalovszki Rita¹, Czira Tamás², Sütő Attila², Németh Kornél³, Péter Erzsébet³

¹Eszterházy Károly Egyetem, Gazdaságtudományi Intézet, ²Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat, Nemzeti Alkalmazkodási Központ Főosztály, ³ Pannon Egyetem Nagykanizsai Campus, Alkalmazott Gazdálkodástani Intézet

**"Tudománnyal a Régióért,,
A MAB Régiós Bizottság I. tudományos konferenciája
M/2021. é. április 12.**

1.KUTATÁS ELŐZMÉNYE

- Éghajlatváltozás globális probléma - TURIZMUS KIEMELTEN VESZÉLYEZTETETT HELYZETBEN VAN!
- Desztinációk/turisztikai ágak eltérő hatás
- **Általános tendenciák** – mérsékelt kontinentális klíma
  - Főszezon hossza nő –május-szeptember
  - Téli szezon rövidül, eltolódhat, kiszámíthatatlan hóborítással
  - Erősödő időjárási szélsőségek
  - Invazív fajok terjedése
- **A kutatás** a NATÉR továbbfejlesztése című, KEHOP-1.1.0-15-2016-00007 azonosítószerű projekt (2016-20) keretében kidolgozott C3 „A turizmus szektor sérülékenysége” munkacsomag része. (Előzmény: NATÉR 2013-2016)
- **Kihívás:** a klímaváltozás hatásaival szembeni reagálóképesség megteremtése és megerősítése.
- **Fő cél:**
  - klímasérülékenység feltérképezése
  - hozzájárulni a turizmus szektor klímabarát irányba való elmozdulásához, ahol az ágazat tudatosan számol az éghajlat megváltozásával és felkészül ennek kedvező és kedvezőtlen következményeire egyaránt.
    - desztinációk adaptációs folyamatai kialakításának támogatása
    - klímatudatosság erősítése
    - az alkalmazkodási gyakorlatok fejlesztése.

1.2. Kutatás célja és módszertana

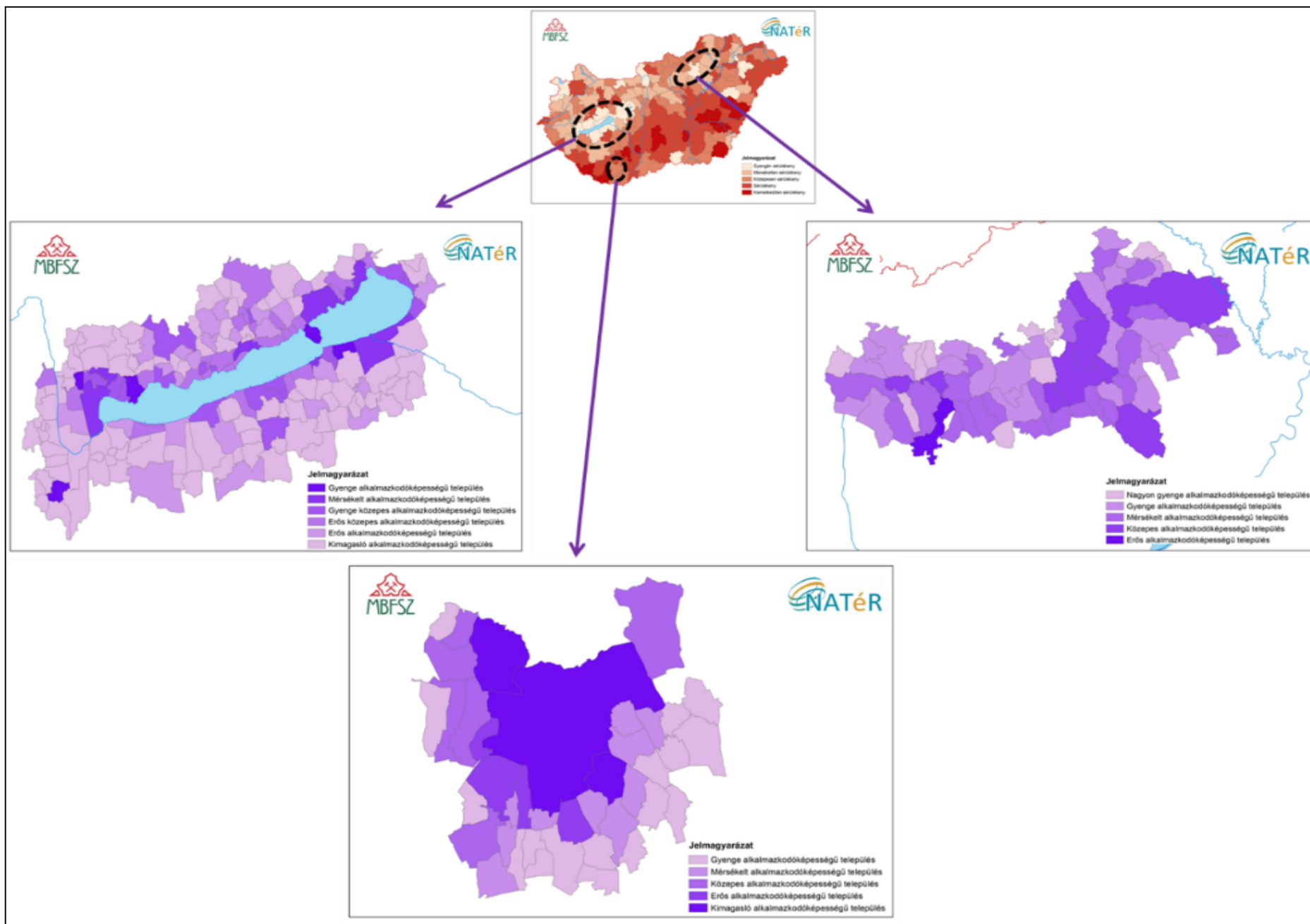
CÉLOK:

- Klímasérülékenységi komplex kvantitatív indikátor-alapú területi hatáslánc vizsgálat módszertanának kifejlesztése (NATÉR eredményeinek továbbfejlesztése)
- Hozzájárulni a turizmus szektor klímabarát irányba való elmozdulásához – esettanulmányok!

MÓDSZERTAN:

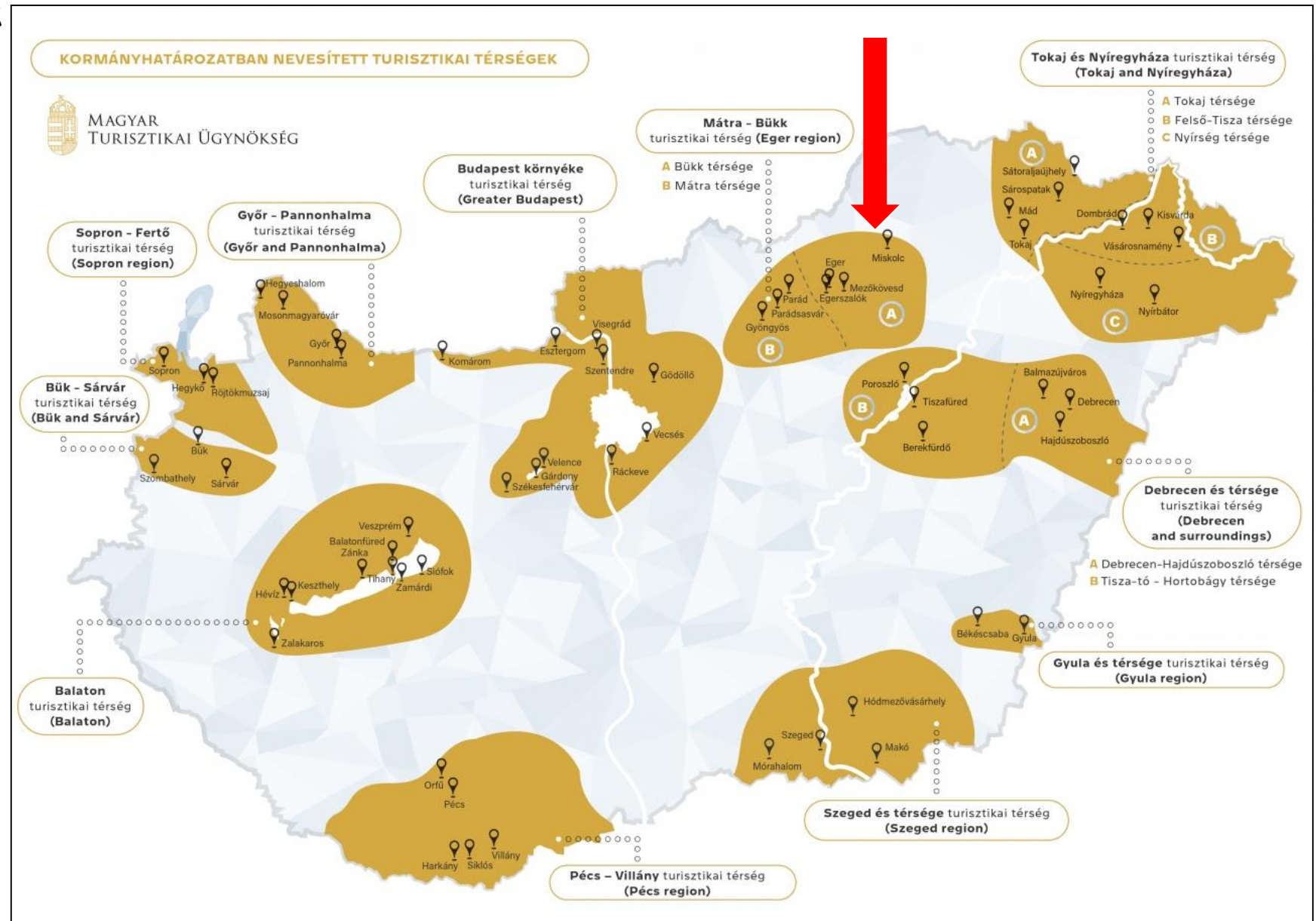
- A munkacsoportban a feladat két szinten valósult meg: **helyi szintű konkrét példák bemutatásán** és ezeken, valamint nemzetközi tapasztalatokon és hazai adatelemzéseken-értékeléseken alapuló, általánosan hasznosítható ajánlások formájában.
- **3 mintaterület**: 3 kiemelt hazai turisztikai termékre
  - Vízparti: Nyugat-Balaton
  - Kulturális: Pécs és térsége
  - Aktív: Mátra-Bükk
- **Desztinációs esettanulmányok**, melyek kidolgozására kiválasztott fogadótérségekben kerül sor. Ezekben alkalmazkodási lehetőségek, eszközök vizsgálata történik meg, térségi esettanulmányok keretében, a hatások helyben való realizálódását és érzékelését, és a már esetlegesen kimunkált válaszlépések meglétét elemezve.

A vizsgált 3 esettanulmány régió elhelyezkedése és alkalmazkodóképességének települési különbségei. Forrás: Sütő et al 2018.

1.3. Anyag es módszer

1.1. Desztinációk bemutatása

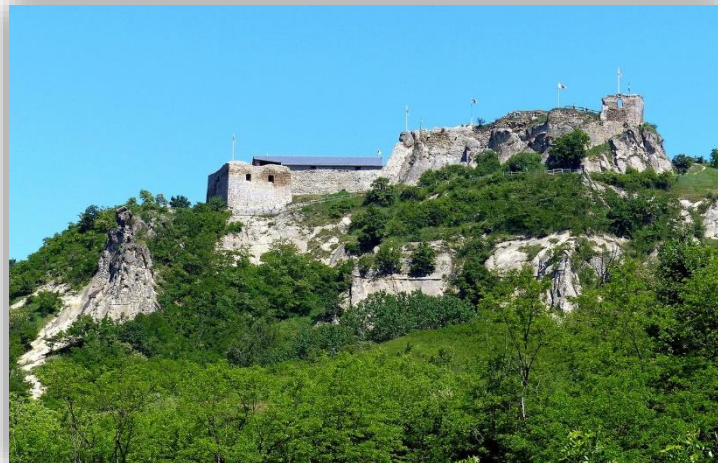

- **Természetközeli aktív turizmust leképező desztináció** (természetjárás, kerékpáros turizmus, síturizmus)-klímakitett outdoor tevékenységek
- Magyarország egyik meghatározó középhegységi desztinációja (turisztikai teljesítőképesség 2 hely).
- De számos országos vonzerejű **kulturális- és örökségturisztikai attrakcióval** (várak és kastélyok, vallásturisztikai vonzerők), **gyógyturisztikai termékkel** valamint **bor-és gasztroturizmushoz** kapcsolódó termékcsoporttal rendelkezik.
- Az Észak-Magyarországi Régió két legjelentősebb turisztikai kínálatát felmutató és keresletet generáló városa (egyben megyeszékhelye), Eger és Miskolc a **városi turizmus** központjai.

A Mátraszentistváni Sípark pályái

Forrás: www.mtu.hu

Siroki vár

Forrás: www.mtu.hu

Egerszalók

Forrás: www.mtu.hu

2. VIZSGÁLAT MÓDSZERE

- a **turisztikai szereplőkkel folytatott interjúk**: átmenetet képeztek a kérdőívezés és az egyéni mélyinterjúk között; néhány zárt mellett főként nyílt kérdéseket alkalmazva

Interjúalanyok	Mátra (21)	Bükk (22)	
Helyi önkormányzatok	4 (+11 településrész)	4 (+9 településrész)	
Helyi és térségi turisztikai szervezetek	2	3	
Attrakciók	8	5	Bükk Nemzeti Park Igazgatóság, Egererdő Erdészeti Zrt.,
Szolgáltatók	7	10	

Forrás: saját adatok alapján

Kérdőív

• 4 egység – 23 kérdés

- Általános kérdések a klímaváltozásról - 4 kérdés
- Turizmus a településen / térségben – 5 kérdés
- Turizmus és klímaváltozás – 8 kérdés
- A klímaváltozás negatív hatásainak elhárítása – 6 kérdés

Fontosnak tartja a klímaproblematikát a település/térség életében? 5-ös skálán milyen mértékben?

(1-től 5-ig terjedő skálán, 1 az Egyáltalán nem fontos-t jelenti, az 5 a Kiemelten fontos-t)

☐	☐	☐	☐	☒
1	2	3	4	5

Mennyire komoly probléma ez az ön konkrét munkáját érintően? 5-ös skálán milyen mértékben?

(1-től 5-ig terjedő skálán, 1 az Egyáltalán nem fontos-t jelenti, az 5 a Kiemelten fontos-t)

☐	☐	☐	☐	☒
1	2	3	4	5

Biztosan hallott már a klímaváltozásról és annak hatásairól. A településen érzi-e konkrét hatásait a folyamatnak? Ha igen, mit?

[segítség a kérdezőnek/válaszadónak: hőmérsékleti viszonyok változása; csapadékviszonyok változása; szezon hosszának változása; hótakaró és hóborítás-hossz változása; vihargyakoriság és/vagy -erősség változása; aszálygyakoriság változása; flóra/fauna változása]

Már megvalósítottak ezekből valamit? Ha igen, mit? Milyen formában? Milyen alkalmazkodási megoldásokat alkalmaznak?

[segítség a kérdezőnek/válaszadónak:

- Energiatakarékosság, anyagtakarékosság? Igen. Hőszigetelés. Megújuló energia használata (napelem), esővíz felhasználása.
- Helyi alapanyag- és munkaerő használat? Igen. Újrahasznosítás, komposztálás.
- Klímaparát tájépítészeti, kertészeti és építészeti megoldások? Igen.
- Vízpermet, hűtés, fűtés, árnyékolás? -
- Egyéb?] -

Eredmények MÁTRA

Objektum	Típus	Desztináció	Termék-típus	Klímahatás	Alkalmazkodási válasz	Jó gyakorlat foka
Dr. Csépe György Uszoda és Termálstrand	attrakció	Mátra Gyöngyös	aktív	növekvő nyári átlaghőmérséklet, nyári hőhullámok, időjárási extrémítások, aszálygyakoriság emelkedése	Megújuló energiaforrás használat – napelemek, gyerekmencede árnyékolás	*
Bori Mami étterem	vendéglátó egység	Mátra Gyöngyös	gasztro	növekvő nyári átlaghőmérséklet, csapadék kevesebb és rapszodikusán jelentkezik, időjárási extrémítások, aszálygyakoriság emelkedése	Műanyagok használatának csökkentése, szelektív hulladékgyűjtés, helyi alapanyag és munkaerő használata, vízpermet, árnyékolás. Cél az újrahasznosítás és hulladékmentes ételkészítés erősítése.	**
Sípark	attrakció	Mátra Mátra-szentistván	aktív	csapadék kevesebb és rapszodikusán jelentkezik, hótakaró, hóborítás hosszának változásai, időjárási extrémítások gyakorisága és intenzitásnövekménye (infrastruktúrára való hatás), szezonhossz kiszámíthatatlan, fenyő, bükk pusztulása, invazív fajok megjelenése	helyi munkaerő használat, klímabarát építészeti megoldások, hóágyú, víztározó tavak létesítése (nyáron klímamérséklő hatás), faültetés	**
Gyöngyösi Magán Állatkert	attrakció	Mátra Gyöngyös	aktív	növekvő nyári átlaghőmérséklet, nyár forró, őszelegettebb, csapadékmennyiség csökken, rapszodikusává váló időjárás, időjárási extrémítások váratlanul jelentkeznek nőtt az intenzitásuk, havas napok száma csökken, nyári szezon kitolódik, fenyvesek szárazodnak a Mátrában, invazív fajok jelennek meg	állatjóléti megoldások, anyag- és energiatakarékosság a fejújítás során, illetve új kifutók építésénél, intenzív fatelepítés, víz- és energiatakarékosság, állatházakban infrapaneles fűtés, új kifutók építésénél természetes anyagok használatának preferálása, helyi alapanyag és munkaerő használata, párapap	***
Sástó Hotel	szálláshely	Mátra Sástó	aktív	növekvő nyári átlaghőmérséklet, csapadék csökkenése, időbeli szélsőségei, hótakaró napok kiszámíthatatlansága, időjárási extrémítások, aszálygyakoriság emelkedése	„„Zöld szálloda”” cím 2016, épületek energiahatékony műszaki megoldásai, megújuló használat (hőszivattyú, napkollektor), szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosított papír használata, csapadékvízzel történő öntözés, energiatakarékos berendezések és fényforrások, a víztakarékos megoldások	****

Forrás: saját adatok alapján

Eredmények BÜKK

Objektum	Típus	Desztináció	Termék-típus	Klímahatás	Alkalmazkodási válasz	Jó gyakorlat foka
Vadász étterem	vendéglátó egység	Bükk Répás-huta	aktív és gasztro-turizmus	növekvő nyári átlag-hőmérséklet, tél kitolódhat, évszakok rövidülnek, csapadék kevesebb és rapszodikususan jelentkezik, havas napok száma kevesebb, kiszámíthatatlanabb, vihargyakoriság és erősség növekedése, tájidegen fajok megjelenése	szelektív hulladékgyűjtés, helyi munkaerő használata	-
Szalajka Fogadó és Étterem	szálláshely, vendéglátó egység	Bükk Szilvás-várad	aktív turizmus	nyári hőhullámok, szezonhossz változása (ősz kitolódik), időjárási extrémítások fokozódása	megújuló energiaforrás használata (napelem), helyi alapanyag és munkaerő alkalmazása, párapap, árnyékolás	**
Hunguest Hotel Flóra (Eger)	szálláshely	Bükk Eger	gyógy- és városi turizmus	növekvő nyári átlaghőmérséklet, hosszabbodó hőségperiódusok, szezon hosszának eltolódása, nyári hőhullámok, időjárási extrémítások	„Zöld szálloda” díj, légkondicionálás, energiatakarékosság, energiahatékony fűtésrendszer kialakítása, helyi munkaerő és alapanyag használata, szelektív hulladékgyűjtés.	***
Eger belváros	attrakció	Bükk Eger	városi turizmus	növekvő nyári átlag-hőmérséklet, hőhullámos időszakok növekedése, csapadék kevesebb és rapszodikususan jelentkezik, vihargyakoriság és erősség növekedése, hosszabbodó nyári szezon, aszályos időszakok növekedése	megújult főtér szökőkúttal, kerékpárút az Eger-patak völgyében, belső udvarok zöldfelületi rehabilitálása, fátelépítés, párapap, nyári rendezvények egy részének áthelyezése az Érsekkertbe, további tervek a belváros mentesítésére (intermodális pályaudvar a külsőbb területeken)	****
Miskolctapolca Barlangfürdő	attrakció	Bükk Miskolc	gyógy-turizmus	növekvő nyári átlag-hőmérséklet, hőhullámos időszakok növekedése, csapadék kevesebb és rapszodikususan jelentkezik, havas napok száma kevesebb, kiszámíthatatlanabb, vihargyakoriság és erősség növekedése, hosszabbodó nyári szezon, tájidegen fajok megjelenése	ISO 50001-es energia irányítási szabvány alapján, energiafelhasználás optimalizálása, helyi alapanyag és munkaerő használata, hatékony munkaerőgazdálkodás, vegyszerek felhasználásának csökkentése	*****
Öko-Park Panzió-Kemping és kalandpark	attrakció	Bükk Szarvas-kő	aktív turizmus	növekvő nyári átlaghőmérséklet, hőhullámos időszakok növekedése, nyári szezon kitolódása, csapadék csökkenése, időbeli szélsőségei, hótakarós napok kiszámíthatatlansága, időjárási extrémítások, aszálygyakorosság emelkedése, növények pusztulása	„Zöld szálloda”, szelektív hulladékgyűjtés, helyi munkaerő és alapanyag használat (saját termékek is), passzív ház, víztakarékosság, szemléletformálásban való részvétel, anyagtakarékosság, újrahasznosított anyagok használata, energiatakarékos izzók használata	*****

Az interjúk feldolgozásának eredménye

Interjú-alany	Probléma, kihívás ismerete	Konkrétan érzett hatások	Turizmusra gyakorolt hatások	Forgalom változás	Szezon-hossz változás	Stratégiai tervezési válaszok	Termék-fejlesztési válaszok	Konkrét alkalmazkodási válaszok	Szemléletformálási válaszok	Tematikus együttműködés
Mátra-szent-istváni Sípark	Hallott róla és tisztában van a fogalommal. Fontosnak tartja a kérdést.	A csapadék kevesebb és rapszodikusán jelentkezik, különösen a téli csapadék. Hótakaró, hóborításbuzs negatív változása, kiszámíthatatlanság. Időjárási extrémítások gyakorisága és intenzitásnövekedése (infrastruktúrára való hatás levegőkábelek megrongálódása). Fapaszta: fenyő, bükk, nyarv fajok megjelenése.	A hideg napok száma befolyásolja a síszezont. Az időjárási extrémítások üzemeltetés-bizonytalanságot okozhatnak (légkábelek, utak járhatósága).	Nőtt a forgalom folyamatosan (fejlesztések miatt).	Érzékelhető, de fejlesztésekkel ellensúlyozható.	Nem releváns	Négy évszakosságra való törekvés (rendezvények, felvonó nyáron is üzemel).	Üzemeltetés-biztonság erősítése: saját aggregátor, összefogás a Mátra földkábelesítéséért. Technológiai fejlesztések: hógyűzés erősítése, snow farming technológia támogatása, mesterséges tavak létesítése a vízutánpótláshoz.	Szemléletformálási programokról nem nagyon tudnak a desztinációban. Csupán iskolai-óvodai programok. Külön turisztikai klimatológia célú nincs.	Nem része a klímaplatformnak, és hasonló jellegű más együttműködési kísérletnek sem. TDM tagok. Nyitottak az együttműködésekre.
Kékesi Sícentrum	Hallott róla és tisztában van a fogalommal. Kiemelkedően fontosnak tartja.	Hőmérsékleti viszonyok ingadozása, csapadék időbeli szélsőségei, hótakarós napok számának csökkenése, időbeli kiszámíthatatlansága.	A hideg napok száma befolyásolja a síszezont. Az időjárási extrémítások rontják a megközelíthetőséget (utak járhatósága).	A forgalom növekszik, attrakció-fejlesztés miatt. A tartózkodási idő stagnál, mert nincs szálláshely a Kékesen.	Téli szezon kevéssé változik a hógyűzés miatt. A nyári szezon jobban időjárásfüggő.	Nem releváns.	Négy évszakosságra való törekvés (rendezvények, folyamatos termékfejlesztés). „Magasan a legjobb, minden évszakban” szlogen bevezetése.	Összefogás a Mátra földkábelesítéséért, technológiai fejlesztések: hógyűzés erősítése, tűzvédelem biztosítása a hógyűzáshoz, környezetbarát.	Klimatológiai szemléletformálási programok: iskolai-óvodai programok, rendezvényeken téma érintése. Ők is részt vesznek a rendezvényeken. Külön turisztikai klimatológia célú szemléletformálás nincs.	Nem része a klímaplatformnak, és hasonló jellegű más együttműködési kísérletnek sem. TDM tagok. Nyitottak az együttműködésekre. A tulajdonos más cégeivel együtt a desztináció szintű összefogás motorjai (Mátra-Bükk kiemelt desztinációhoz kapcsolódó fejlesztések pl. Zöld Mátra).

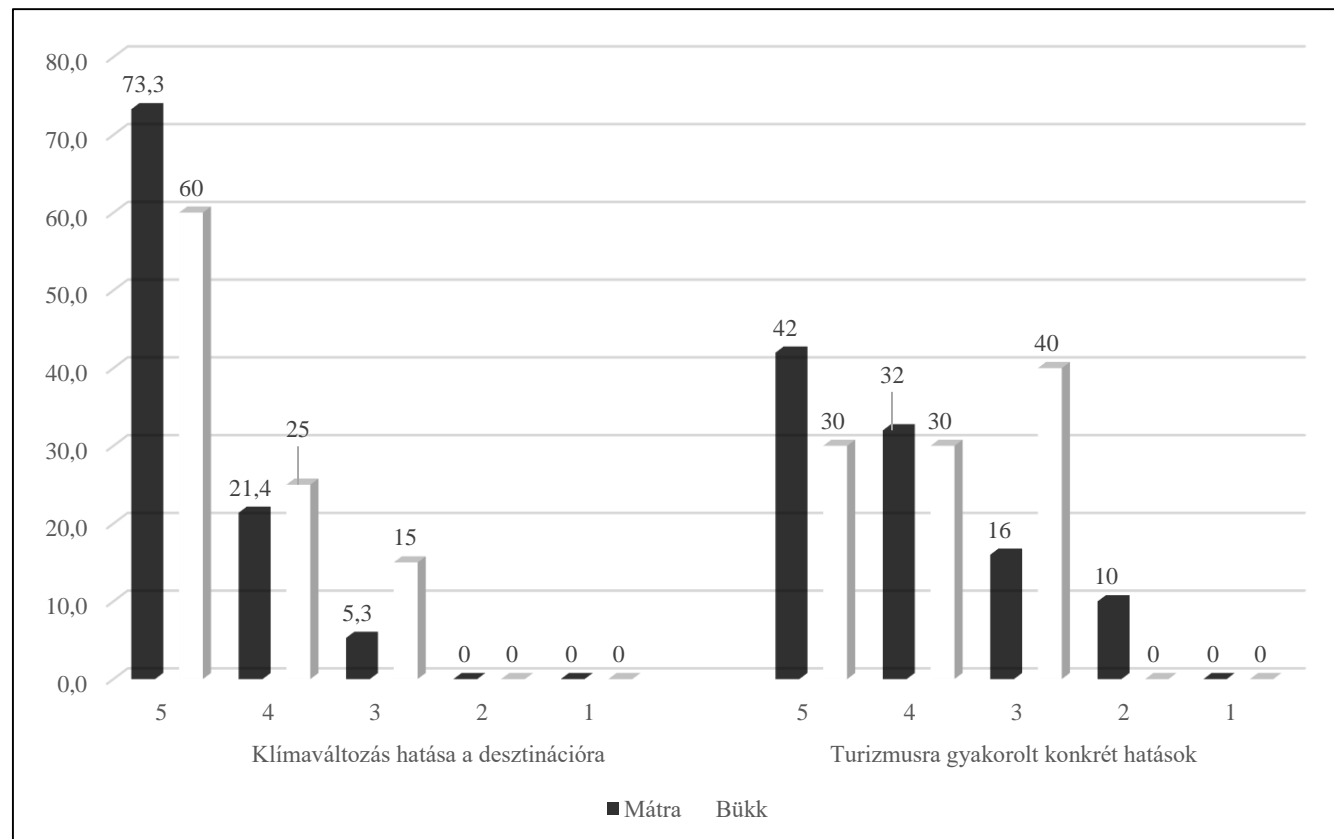
Interjú- alany	Probléma, kihívás ismerete	Konkrétan érezett hatások	Turizmusra gyakorolt hatások	Forgalom változás	Szezon- hossz változás	Stratégiai tervezési válaszok	Termék- fejlesztési válaszok	Konkrét alkalmaz- kodási válaszok	Szemlélet- formálási válaszok	Tematikus együtt- működés
<u>Gyógynö- vényház és kert</u>	Hallott róla és tisztában van a fogalommal. Fontosnak tartja.	Növekvő nyári átlaghőmérséklet, csapadék csökkenése és időbeli szélsőségek, nyári szezon kitolódása, hótakarós napok <u>kiszámíthatatlansá- ga</u> , aszálygyakorúság emelkedése, <u>nyarai</u> növények megjelenése.	Az időjárási extrémítások befolyásolják a szabadtéri programokat. A kevesebb csapadék befolyásolja a vadon gyűjtött növények minőségét.	Nőtt a forgalom folyamatosan (ennek oka fejlesztések és a gyógynövények szerepének felértékelődése). Nem <u>klimabiztonság</u> .	Érzékelhető, de jelentős hatása nincsen.	Nem releváns	Növénygyűjtő túrák szervezésére való fokozott hangsúlyfektetés (időpont).	Helyi alapanyag- és munkaerő-hasznosítás. Épületenergetikai megoldások (hőszigetelés), klímaharát kertészeti megoldások (faültetés), megújuló energiaforrások használata (napelem), újrahasznosítás, komposztálás, esővíz felfogása locsolási célból.	Saját szemléletformálási rendezvények. Plakátok alkalmazása. Egyéb szemléletformálási programokról nem nagyon tudnak a <u>desztinációjuk</u> . Külön turisztikai klimatológia célú nincs.	Nem része a klímaplatformnak és <u>TDM</u> tag sem. Nyitottak az együttműködésekre.
<u>Miskolc- tapolcai barlangfür- dő</u>	Hallott róla és tisztában van a fogalommal. Kiemelkedően fontosnak tartja.	Növekvő nyári átlaghőmérséklet, hóhullámos időszakok növekedése, csapadék kevesebb és rapszodikusán jelentkezik, havas napok száma kevesebb, és <u>kiszámíthatatlan- nabb, viharos- korúság és erősség</u> növekedése, tájidegen fajok megjelenése	Nem jellemző. 4 évszázacos attrakció.	A forgalom növekszik, <u>attrakciófejlesztés</u> miatt. Nem <u>klimabiztonság</u> .	Hosszabbodó nyári szezon	Nem releváns	A márkaépítésben, marketingben a természetesség, fenntarthatóság kiemelése.	A város cégeként az ISO 50001-es energia irányítási szabvány alapján, energiafelhasználás optimalizálása, helyi alapanyag és munkaerő használata, hatékony munkaerő-gazdálkodás, vegyszerek felhasználásának csökkentése.	Saját klimatológiai szemléletformálási programok: nyílt nap a barlangfürdőben. Bekapcsolódás más programokba: iskolai-óvodai programok, rendezvényeken téma érintése, figyelemfelhívó kampányok. Külön turisztikai klimatológia célú nincs.	Nem része a klímaplatformnak, TDM tagok. Nyitottak az együttműködésekre.

Forrás: saját adatok alapján

3. EREDMÉNYEK

- **Problémakör ismert,**
  - a megkérdezettek többsége hallott és tisztában van a fogalom mibenlétével, érzékenyen viszonyult a kérdéshez (73% - 5)
  - a mindennapi életben, mind a turizmusban komoly kihívásnak tartja a klímaváltozást a desztinációkban 42% - 5
  - **a megkérdezettek nem kapcsolják össze a klímaváltozás fogalmát a konkrét helyi történésekkel, káreseményekkel, az extrém időjárási jelenségek okozta lokális problémákkal.**

A klímaváltozás hatásai a desztinációra és a saját turisztikai tevékenységre a szolgáltatók válaszai alapján (%).

Forrás: saját adatok alapján saját szerkesztés

Észlelt hatások

- Klímaváltozás negatív következményei az eddig turisztikai szempontból kedvező klimatológiai adottságokkal rendelkező hegyvidéki desztinációkat is elérték!
  - tavasszal és ősszel kitolódó szezon
  - enyhülő telek – téli sportok helyzete
  - átlaghőmérséklet emelkedés, csökkenő és rapszodikusan érkező csapadék
  - szélsőséges időjárási események (pl. szélsőséges hőhullámok, szélviharok, felhőszakadások) hatása a turisztikai infrastruktúrára
  - invazív fajok megjelenése/Növénytakaró változásai- tülevelű erdők

Forrás: Gyöngyösi TV

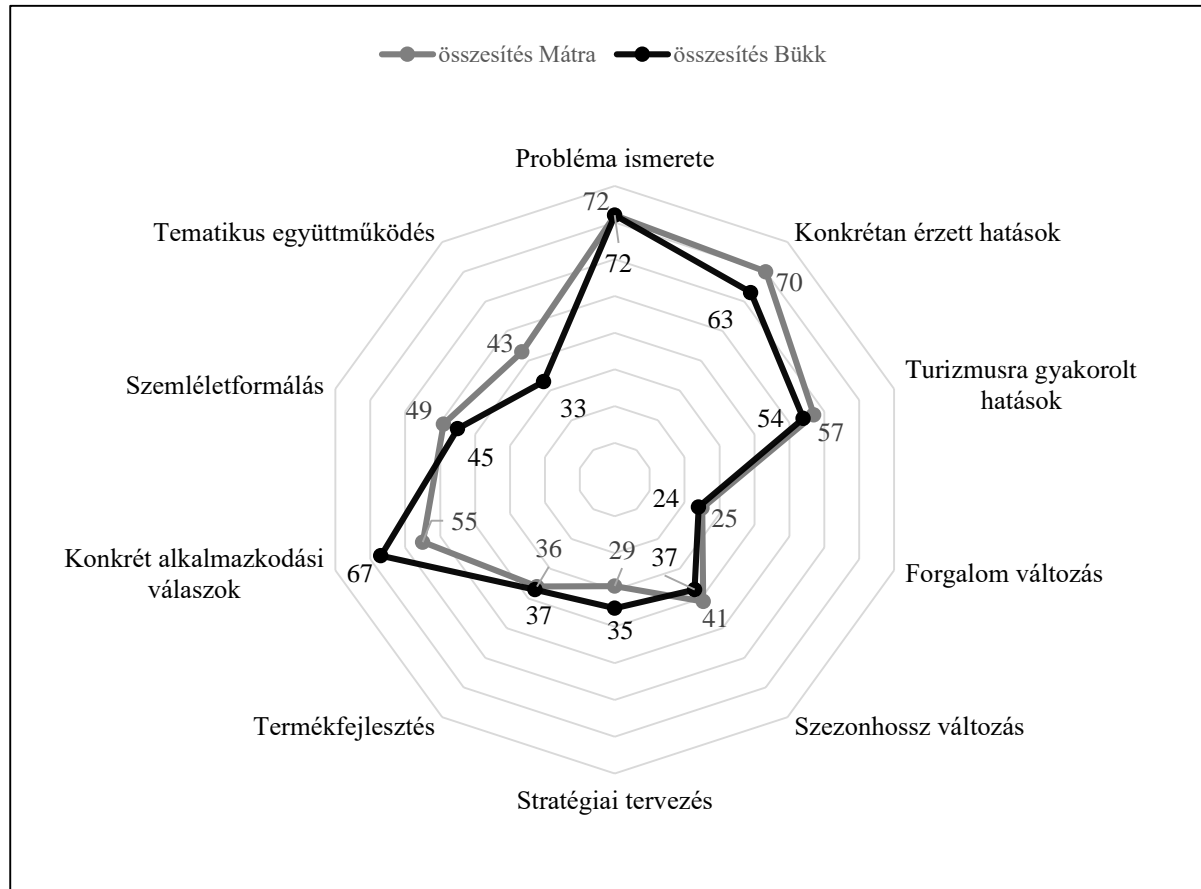

Forrás: Hirado.hu

Válaszok

- Jó gyakorlatok vannak, de a turisztikai szolgáltatók túlnyomó többsége általában 1-1 rész megoldást alkalmaz, melyek egyedül, önmagukban nem elegendőek,
- Miskolc kiemelkedő szerepe: klímatudatos tevékenység, amely a város tulajdonában lévő összes attrakció esetében is megvalósul
- Sajnos kevésbé a klímatudatosság, sokkal inkább a gazdaságosság javítása!!!!

A válaszlépések erőssége a Mátra és a Bükk desztinációban kategóriánként

Forrás: saját adatok alapján saját szerkesztés

Jó gyakorlatok- Mátra

- **Gyöngyösi Állatkert (2004)**– környezetvédelmi szempontok és a szemléletformálás szem előtt tartásával közvetve az alkalmazkodásért

Fogadóépület

Játszótér

Infrapanel a mosómedve házban

Tigriskifutó

Fásítás az állatkert területén

Kecskék kifutója

- **Oxygen Adrenalin Park (2006)** – új termékelemekkel és tájrendezéssel a klímaváltozás hatásainak mérsékléséért

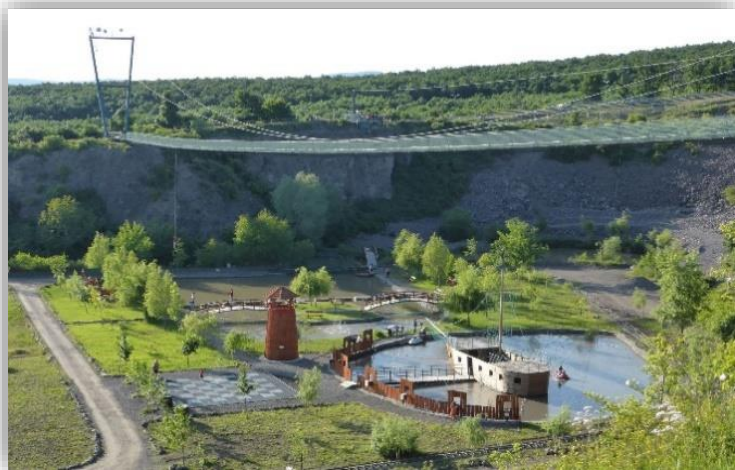
Bobpálya

Erdei kalandpark

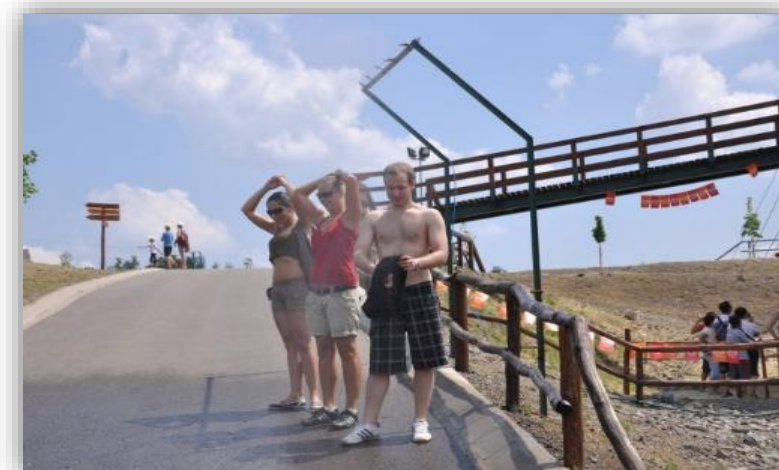
Trambulinok és ugrálóvár

Bányaudvar és tó

Vízi akadálypálya

Párakapu

- **Mátraszentistván Sípark (2002)** – új attrakcióelemekkel és a klímaváltozás hatásaira reagáló fejlesztési tervekkel a látogatók megtartásáért, **4 évszakos termékfejlesztés!**

A Sípark pályái

Környezetbarát hütte

Snow-farming technológia (Oregon)

Felső-tó

Mátra Maraton 2018

Az új felvonó nyári üzemben

- **MTM Mátra Múzeum (1887/1957)– alkalmazkodás és szemléletformálás**

Felújítás előtt

Az Europa Nostra díjas
belső udvar

A belső udvar hűtés-fűtésrendszere

Az új természettudományi
pavilon (2011)

A tó és a pihenő

A játszótér és a homokozó
árnyékolása

Víztakarékosságra
figyelmeztető falragasz

Múzeumpedagógiai óra
a szabadban

Jó gyakorlatok- Bükk

- **ÖKO-PARK Panzió, Kemping, Kalandpark és Étterem (2001)** – alkalmazkodás és szemléletformálás együtt magas színvonalon

Az Öko-park (Szarvaskő)

A tájba illeszkedő panzió épülete

Újrahasznosított papírból készült ülőgarnitúra

Falusi vendégasztal helyi termékekből

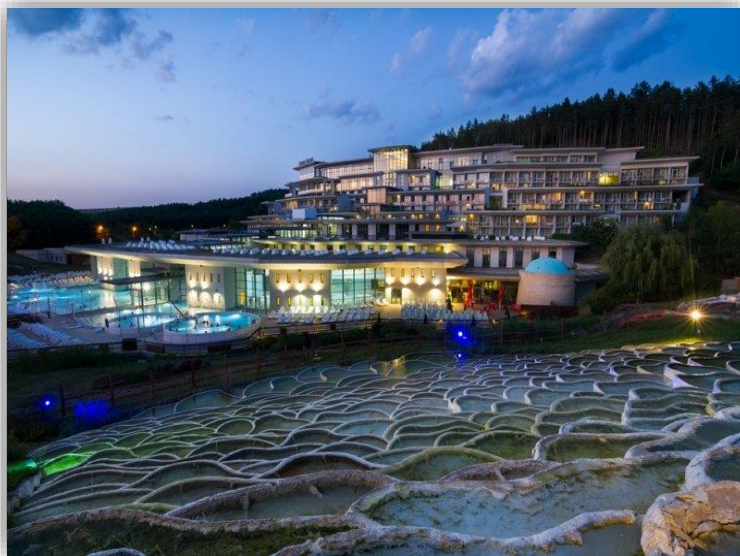

Szemléletformálás

Természetes anyagok az étkezőben

- **Saliris Resort Spa Hotel** – Energia és anyagtakarékosság, valamint szemléletformálás 4*-os szállodaszinten

A tájbailleszkedő Saliris hotel és a sódomb formái

Energiatakarékos világítótestek

Forrás: www.termalonline.hu és: www.salirisresort.hu

**MINŐSÍTETT
MUNKAHELY**

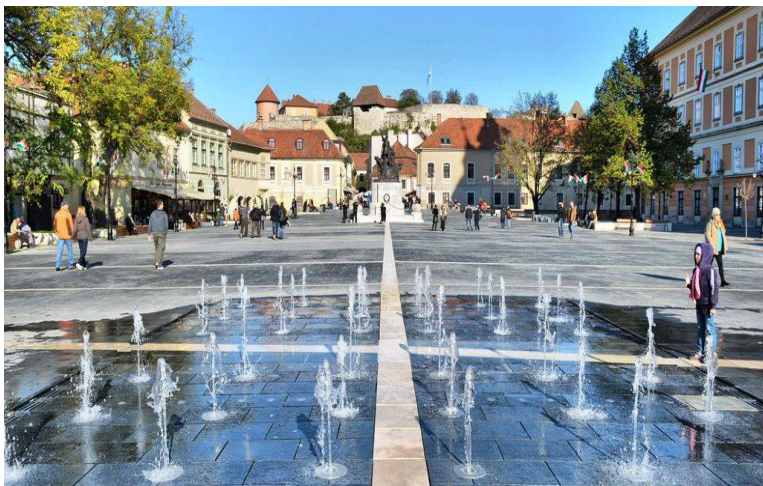
Zöld iroda logója

„Kedves Vendégeink!

A környezettudatos életmódra tekintettel kérjük Önöket, vegyék figyelembe kéréseinket:

- *a fürdőszobai textiliákat ne csak egy alkalommal használják*
- *a szaunázáshoz a szállodában kapott kék lepedőt vegyék igénybe*
- *figyeljenek oda a víz felhasználásra, a szoba tisztaságára*
- *energiatakarékosan használják az áramot*
- *a kijelölt dohányzó helyeket vegyék igénybe.”* (www.saliris.hu)

- **Eger az élhető város - hőhullámok ellen lokális válaszok**

A felújított Dobó tér

A Végvári Vitézek tere

Az új belvárosi kerékpárút
az Eger-patak partján

A Kossuth úti fasor

A megújuló és a megújult Erzsébet udvar

Bikavérünnep az Érsekkertben

• **Miskolc a Zöld város** - a városi léptékű szemléletformálás hazai mintapéldája

A múlt öröksége a Vasgyár

A felújított Erzsébet tér

Szinva-terasz

www.mvzrt.hu
facebook.com/mvzrt

Új CNG-busz és a „Zöld nyíl” új villamosa

A II. János Pál pápa tér látványterve
(Diósgyőr)

4. ÖSSZEGLZÉS

Jelenlegi helyzet:

- A hegységi desztinációk magterületei még alulpreferáltak a turisztikai piacon, elsősorban a Bükk esetében
- A desztináció belső területeit elsősorban a klímának kitett outdoor tevékenységek, míg a peremterületeket városi- és egészségturizmusához köthető szezonfüggetlenség felé törekvő szereplők jellemzik.
- Vízfelületek hiánya rontja a versenyképességet
- Mérsékelt klímatudatosság, zömében önerőből

Cél:

- 4 évszakos klímatudatos desztinációk!
- VAN FOGADÓKÉSZSÉG!

KÖSZÖNÖM MEGTISZTELŐ FIGYELMÜKET!

A kutatás a NATÉR továbbfejlesztése című, KEHOP-1.1.0-15-2016-00007 azonosítójú projekt keretében kidolgozott C3 „A turizmus szektor sérülékenysége” munkacsomag részeként valósult meg.

Kedvezményezett: Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat/Nemzeti Alkalmazkodási Központ Főosztály.